

РЕЗЮМЕТА НА НАУЧНИТЕ ТРУДОВЕ НА МАГДАЛЕНА НИНОВА, ДМ

Представени за конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт по професионално направление 7.5. Здравни грижи и специалност „Медицинска сестра“ обявен в ДВ бр. 96/12.11.2024 г., от Национална спортна академия „Васил Левски“, София, за нуждите на Катедра „Здравни грижи“.

За участие в конкурса са представени 33 резюмета на научни трудове, които не повтарят представените за ОНС „доктор“, групирани по показатели.

В.3. Хабилитационен труд – монография

1. Нинова, М., Концептуални модели за превенция и контрол на инфекции, свързани с медицинското обслужване, НСА ПРЕС, НСА София, с.183, 2024, ISBN 978-954-718-746-7.

Резюме: Управлението и организацията на здравните грижи в болничната, извънболничната медицинска помощ и в амбулаториите по здравни грижи са от съществено значение за ограничаване разпространението на инфекциите, свързани с медицинското обслужване (ИСМО). Смята се, че половината от пациентите с ИСМО/ВБИ могат да бъдат избавени, ако се познават и се прилагат стриктно мерките за превенция и контрол на ВБИ. Често тези инфекции са трудни за лечение поради антимикробната резистентност, затова нарастват болничните разходи и продължителността на престоя. Пропуски от организационен произход, неефективни мениджърски решения на локал но ниво, липса на ефективен контрол, свързани с увеличен брой легла, липса на скрининг при постъпване на пациенти, намален брой на персонала, неспазване хигиената на ръцете от медицинските специалисти и други хигиенни изисквания също допринасят за значимостта на проблема. Въвеждането в клиничната практика на модели за управление и организация на здравните грижи за превенция и контрол на инфекции, свързани с медицинското обслужване, ще бъдат инструментариум за оценка на качеството и без опасността на предоставените здравни грижи, ще покажат адаптирана организационна промяна към заобикалящата ни среда и професионална сигурност при спазване на алгоритмите. В зависимост от специфичността, извършваните дейности и вида на лечебното заведение могат да се

МАГДАЛЕНА НИНОВА, ДМ
КОНКУРС ЗА АД „ДОЦЕНТ“

разработят на различни нива – за болнична и извънболнична помощ, за центрове за спешна медицинска помощ, за центрове за трансфузионна хематология, за комплексни онкологични центрове, за хосписи, за диализни центрове и тъканни банки.

Г.7. Публикации и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни база данни с научна информация (SCOPUS, Web of science)

2. М. Нинова, И. Стамболова, Г. Ингилизова. Организация на здравните грижи за превенция и контрол на COVID-19 в реорганизирано болнично отделение. Сестринско дело, 53, 2021, № 3, ISSN 1310-7496 УДК 641.253.5

Резюме: На 73-тата световна здравна асамблея държавите членки обърнаха внимание, че пандемията от COVID-19 е подчертала решаващата роля на медицинските специалисти по време на критични ситуации. Ето защо годината 2021 ще бъде повод за повишаване на осведомеността за необходимостта от увеличени усилия и финансови инвестиции в подготовката, образованието, безопасните условия на труд и практическото приложение на новите знания и умения на всички професионалисти по здравни грижи, независимо от тяхното работно място, за да се отговори на пандемията и най-вече на последствията от нея. Целта на разработката е изготвяне на алгоритъм за организация на здравните грижи за превенция и контрол на COVID-19 инфекцията в реорганизирано болнично отделение. За изготвяне на алгоритъма са използвани метод на критичен анализ и синтез на научна литература по изследвания проблем, документален метод, нормативна база (собствено проучване и наблюдение). Познаването и въвеждането в практиката на алгоритъма ще намали стреса и страха от непознатото сред специалистите по здравни грижи, ще съкрати времето за организация на диагностично-лечебния процес и ще допринесе за осигуряване на безопасни и качествени здравни грижи.

Ключови думи: ситуационен мениджмънт, COVID-19 инфекция, професионалисти по здравни грижи, алгоритъм

3. Нинова, М, Г. Симеонова, В. Иларионова. Изработване и въвеждане на информационно табло за пациенти и техните близки. Сестринско дело, 52, 2020, № 3, ISSN 1310-7496 УДК 641.253.5

Резюме. Целта на настоящото проучване е да се изследва информираността на пациентите и неговите близки за характеристиките на болничната храна и храната,

приготвяна в домашни условия, след въвеждане на „Информационно табло за пациента и неговите близки за ролята на болничното хранене“. В проучването са включени 32-ма ръководители по здравни грижи от УМБАЛ „Александровска“ – София, както и 359 пациенти, хоспитализирани в Клиниката по урология на болницата. Периодът на проучването е едномесечен – април 2019 г. Пациентите са информирани за целите на проучването и са дали съгласието си за участие в него. Приложени са социологически методи, беседа и документален метод. Беше проведено и наблюдение, за да се установи нивото на информираност на пациентите и роднините им относно изискванията на диетата на пациента и качествата на домашно приготвената и болничната храна. Разгледахме диетичните ограничения, наложени на болните, и как пациентите оценяват ползите за себе си от „Информационното табло за болнично хранене“. Изготвянето на подобно информационно табло е отдавна замислен проект, който да е в услуга на пациента и на близките му. Чрез него болните са по-добре информирани за подходящия начин на хранене по време на престоя си в лечебното заведение и след изписването им. Това е начин за предоставяне на промотивни здравни грижи от страна на тези медицински професионалисти съгласно Наредба № 1 от 8 февруари 2011 г. за професионалните дейности, които медицинските сестри, акушерките, асоциираните медицински специалисти и здравните асистенти могат да извършват самостоятелно и по назначение от лекар.

Ключови думи: пациенти/болничен хранителен режим, превантивни здравни грижи, информационно табло за пациента

<p>4. Нинова, М, К. Ангелов. Проучване на познанията на работещите професионалисти по здравни грижи за видовете професионални здравни рискове. Сестринско дело, 51, 2019, № 2, с. 6-12, ISSN 1310-7496 УДК 641.253.5.</p>
--

Резюме:

Целта на разработката е да се изследват знанията за видовете професионални здравни рискове на работещите в УМБАЛ „Александровска“ професионалисти по здравни грижи и мерките за превенция на професионалните рискове и защита на безопасността и здравето им, които те прилагат. Видовете „вредни фактори за здравето и безопасността“ са физически (в това число механични, акустични, електрически, оптични, лъчеви, йонизиращи, вибрационни и др.), химични, биологични, психологически, организационни и други въздействия, които влияят негативно върху здравето и безопасността на работещите. Обект на изследване са професионалисти по здравни грижи, работещи в УМБАЛ „Александровска“ – София, от специалностите

„Медицинска сестра”, „Медицински лаборант”, „Рентгенов лаборант”, „Рехабилитатор”. Общо в изследването са включени 635 професионалисти по здравни грижи. Периодът на проучването е април–май 2016 г. За целите на изследването са приложени: социологични, статистически и документален метод. От анализа на данните от анкетата е видно, че са налице базови познания за видовете рискове, но те са по-скоро основни и свързани с ежедневната професионална дейност. Рисковете при използване на работно оборудване се познават от 57%; свързаните с експозицията на биологични агенти при работа – от 76%, а 29% знаят за рисковете, дължащи се на невъведени физиологични режими на труд и почивка по време на работа. За да се ограничат до минимум професионалните здравни рискове, се провежда планово обучение на персонала, контрол за спазване на утвърдените от изпълнителния директор инструкции за безопасна работа с химични, биологични агенти, при ръчна работа с тежести; при извършване на товарно-разтоварни работи, както и въвеждане на Правилник за физиологични режими на труд и почивка по време на работа.

Ключови думи: здравни рискове, знания, професионалисти по здравни грижи

5. Нинова, М, М. Евтимова, В. Иванова, М. Милушев. Сестрински грижи и превенция на нозокомиални инфекции при усложнен случай на пациент с отливъчен конкремент в бъбрека. Сестринско дело, 51, 2019, № 2, с. 19-26, ISSN 1310-7496 УДК 641.253.5.

Резюме: Камъните в бъбреците, уретрите и пикочния мехур засягат около 15% от мъжете и 10% от жените в България и оставени без лечение могат да доведат до сериозно увреждане на бъбречната функция. Целта на представянето на клиничния случай на пациент с отливъчен конкремент в бъбрека е да се демонстрира екипният подход в диагностиката, лечението и здравните грижи при такива болни. Мултидисциплинарният подход в здравните грижи за пациента е ключов за положителния изход от терапията. Представяме случая на 63-годишна пациентка, постъпила по спешност в Клиника по урология, по повод на болка и тежест в лява лумбална област, субфебрилитет, хематурия и дизурия. Лечението при подобни пациенти не може да се осъществи изолирано само в структурите на доболничната помощ, а изисква сътрудничество между личния лекар и медицински специалисти от различни области на медицината. С представения клиничен случай се цели да се демонстрира необходимостта от превантивни мерки по отношение на уроинфекции те по време на целия диагностичен и лечебен процес, които не бива да се подценяват от здравни те специалисти, тъй като неспазването им води до множество постоперативни усложнения и до удължен болничен престой. Описва се значението на

адекватните здравни грижи за превенция на нозокомиалните инфекции и необходимостта от стриктното спазване на план за здравни грижи при пациента на всеки етап от болничното му лечение.

Ключови думи: здравни грижи/мултидисциплинарен подход, бъбрек/отливъчен конкремент, нозокомиални инфекции/превенция

Г.8. Публикации и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

6. Нинова, М, Сергей Славов. Познания на студенти от специалностите „медицинска сестра“ и „акушерка“ за организацията по превенция и ограничаване на ВБИ. Conference Proceedings: 3rd International Conference: Nursing care – a contribution to the quality of life, June 7-8, 2021, Сборник доклади, Първо издание, Медицински университет –Варна, 184-189, ISBN 978-619-221-365-7.

Резюме: През 80-те и 90-те години на XX век в ПМИ и ИПКССО в обучението на медицинските сестри и акушерките познанията за вътреболнични инфекции и организацията по превенция с цел ограничаване на ВБИ не бяха достатъчно застъпени, защото се смяташе, че наличието на ВБИ е показател за извършена некачествена здравна грижа.

Целта е да се проучат знанията на студентите от специалностите „медицинска сестра“ и „акушерка“ за организацията по ограничаване на ИСМО.

Материал и методи. Обект на изследването са 340 студенти с ОКС бакалавър от специалностите „медицинска сестра“ и „акушерка“ от: МУ-София, МУ-Варна, Филиал Шумен на МУ-Варна и МУ-Пловдив. Периодът на проучването е април-май 2016г. В проучването са използвани метод на критичен анализ и синтез на научна литература по изследвания проблем, документален метод, социологически (собствено анкетно проучване) и статистически метод за обработка и анализ на получените резултати. Статистическият анализ бе извършен с помощта на SPSS версия 19.0.

Резултати. Познавайки пътищата за контаминация проучените студенти ще могат да организират така своята дейност, че (84%) от тях да не контаминират мястото на въвеждане на катетъра екстралуменно, следвано с (72%) интралуменно замърсяване.

Резултатите от отговорите на анкетирания студенти показват, че се познават принципите за превенция на НИ като (87%) за спазване на основните хигиенни мерки, (81%) за предоперативната подготовка на пациента, (64%) за асептичните условия.

Заклучение. Задължителните дисциплини осигуряват солидна фундаментална подготовка по избраната широкопрофилна специалност от професионалното направление. Като се има предвид, че избираемите дисциплини осигуряват специфични, профилирани знания и компетенции в по-тесни професионални области на специалността, би било рентабилно да се създаде такава свободно избираема дисциплина.

Ключови думи: студенти, знания, организация по превенция на ВБИ

7. Нинова, М, Сергей Славов. Информированост и умения на студенти с ОКС Бакалавър от специалностите „медицинска сестра“ и „акушерка“ за прилагане на мерки за превенция на ИСМО. Conference Proceedings: 3rd International Conference: Nursing care – a contribution to the quality of life, June 7-8, 2021, Сборник доклади, Първо издание, Медицински университет –Варна, 190-196, ISBN 978-619-221-365-7.

Резюме: Световната здравна организация съобщава, че милиони по света страдат ежегодно от инфекции, придобити в здравни заведения, като оценява, че те съставляват около 10,1% сред хоспитализирани пациенти в световен мащаб. **Целта** на настоящето изследване е да се проучат информираността и знанията на студенти с ОКС бакалавър от специалностите „Медицинска сестра“ и „Акушерка“ от МУ-София, МУ- Варна, Филиал Шумен на МУ-Варна и МУ-Пловдив относно прилагане на мерки за превенция на ИСМО. **Материал и методи.** Обект на изследването са 340 студенти с ОКС бакалавър от специалностите „Медицинска сестра“ и „Акушерка“ от МУ-София, МУ-Варна, Филиал Шумен на МУ-Варна и МУ-Пловдив. Периодът от проучването е април-май 2016г. В проучването са използвани метод на критичен анализ и синтез на научна литература по изследвания проблем, документален метод, социологически (собствено анкетно проучване) и статистически метод за обработка и анализ на получените резултати. Статистическият анализ бе извършен с помощта на SPSS версия 19.0. **Резултати.** Интерес представляват дадените отговори от респондентите, че базовите им познания не са пълни, защото (66%) от анкетирания студенти са посочили, че „състояние на носителство на патогенни микроорганизми у пациент или работещи в здравното заведение“ е нозокомиална инфекция и само (25%) знаят, че е „инфекция свързана с медицинското обслужване“. При отговорите на студентите се наблюдава, че на първо място се поставя „мерки спрямо пътищата на разпространение на заразата“

МАГДАЛЕНА НИНОВА, ДМ
КОНКУРС ЗА АД „ДОЦЕНТ“

(74%), следвано от „мерките спрямо източниците на заразата“ (70%) като подход за предотвратяване на ВБИ и на трето място, но с по-малък относителен дял, е „обучение на персонала“ (38%). **Заключение.** Студентите с ОКС бакалавър от специалностите „Медицинска сестра“ и „Акушерка“ осъзнават, че във всички бъдещи професионални роли могат да имат водещо място в предотвратяването и контрола на инфекциите, като използват своите информираност, умения и преценка.

Ключови думи: студенти, информираност, мерки за превенция на ИСМО

8. Нинова, М, Сергей Славов. Нагласи на студентите от специалностите „Медицинска сестра“ и „Акушерка“ за необходимостта от специализирано обучение по превенция и ограничаване на нозокомиалните инфекции. Conference Proceedings: 3rd International Conference: Nursing care – a contribution to the quality of life, June 7-8, 2021, Сборник доклади, Първо издание, Медицински университет –Варна, 190-196, ISBN 978-619-221-365-7.

Резюме: Инфекциите, свързани с медицинското обслужване, са сред първите десет причини за смъртност. Вътреболнична (нозокомиална) инфекция е всеки инфекциозен процес, възникнал в резултата на медицинското обслужване на населението по време на хоспитализация, независимо от срока на проявяване – по време или след хоспитализация или в домашни условия. **Целта** е да се изучат нагласите за необходимостта от специализирано обучение по превенция и ограничаване на нозокомиалните инфекции от анкетираните студенти. **Материал и методи.** Обект на изследването са 340 студенти с ОКС бакалавър от специалностите „Медицинска сестра“ и „Акушерка“ от МУ-София, МУ-Варна, Филиал Шумен на МУ-Варна и МУ-Пловдив. Периодът на проучването е април-май 2016г. В проучването са използвани метод на критичен анализ и синтез на научна литература по изследвания проблем, документален метод, социологически (собствено анкетно проучване) и статистически метод за обработка и анализ на получените резултати. Статистическият анализ бе извършен с помощта на SPSS версия 19.0. **Резултати.** Данните показват категоричността на проучените студенти, които смятат, че ще е полезно в лечебното заведение да се провежда обучение по актуалната тема (93%) и 35% споделят, че са участвали във форми на продължаващо обучение по значимия проблем. Разбираеми са отговорите, тъй като студентите все още се обучават и не са членове на БАПЗГ, която по закона за съсловната организация на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти организира продължаващото обучение. **Заключение.** Съгласно инициативата „Глобални

МАГДАЛЕНА НИНОВА, ДМ
КОНКУРС ЗА АД „ДОЦЕНТ“

приоритети за превенция и контрол на инфекциите 2017-2021“, разработена от Глобално звено за профилактика и контрол в СЗО, изискваща включване на образование в най-добрите практики за превенция на инфекции за студенти по програмите на Висшите медицински университети, с осигуряване на целево финансиране за провеждане им.

Ключови думи: студенти, нагласи, обучение за превенция на НИ

9. Ingilizova G, Kovachev E, Ninova M. Clinical features of pregnancy and delivery after IVF. MedCrave Online Journal of Women's Health (MOJWH). Volume 10 Issue 4-2021, 91-95, DOI: 10.15406/mojwh.2021.10.00295. eISSN: 2475-5494

Abstract The number of multiple pregnancies achieved by In vitro fertilization is steadily decreasing over the last years. This leads to increased interest in the course and complications of singleton IVF pregnancies. The purpose of this review is to examine the specific features of the second half of pregnancy, delivery and the newborn in singleton pregnancies achieved by In vitro fertilization. Key findings include pregnancy duration, frequency of preterm birth, low birth weight and small for gestational age neonates. Complications of pregnancy – preeclampsia, gestational diabetes and placenta previa – were also assessed. Research is done according to the method of delivery and the condition of the newborn from these pregnancies. **Keywords:** IVF, preterm birth, lbw, sga, placenta previa, cesarean section

10. Нинова, М. План за управление и организация на здравните грижи за COVID19 – новото предизвикателство пред ръководителите по здравни грижи. KNOWLEDGE - International Journal Scientific Papers Vol. 46.4. Skopje 2021. 679-683. ISSN 2545-4439, ISSN 1857-923X

Резюме: Световната здравна асамблея определи 2020 г. за Международна година на медицинската сестра и акушерката – медицинските работници, които отговарят за предоставянето на навременни и висококачествени здравни грижи в контекста на новата пандемия от SARS-CoV-2. **Целта** на това проучване е да се определи до каква степен мениджърите в здравеопазването са в състояние да изготвят и прилагат план за управление и организация на здравеопазването за превенция и контрол на инфекциите с COVID19. **Материали и методи:** Обект на изследването е група от 49 мениджъри по

здравни грижи (ЗМГ), работещи в МБАЛ „Александровска” ЕАД. Изследването е проведено през февруари и март 2020 г. Използва документален метод, социологически метод (независимо проучване) и статистически метод за обработка и анализ на получените резултати. Статистическият анализ е направен с помощта на SPSS версия 19.0. **Резултати:** Анализът на резултатите показва, че компетентността на респондентите по отношение на изготвянето на план за здравна превенция и контрол на инфекциите с COVID-19 е 34%, а само 5% от респондентите са неподготвени. Анкетиранияте участници за изготвяне на план за организация на здравеопазването в контекста на спешна епидемична обстановка, които активно са го прилагали в ежедневноста си работа, са само 4%, докато останалите 94% не са прилагали такива планове в професионалната им рутина. Проучването разкри коя от следните области изисква мениджърите в здравеопазването да подобрят знанията и уменията си относно новата коронавирусна инфекция, и по-специално 100% в областта на специфичните превантивни мерки, необходими в контекста на новата коронавирусна инфекция, 100% в областта на защитата, безопасността и благосъстоянието на медицинския персонал, 77% в областта на правилното използване на лични предпазни средства. **Заключение:** Малкият процент подготвени и прилагащи необходимите мерки ръководители в здравеопазването се дължи на липсата на клинична структура по инфекциозни и заразни болести в болницата. През 2013 г. ръководителите на здравните грижи в Клиниката по педиатрия, Клиниката по кожни и венерически болести и главната медицинска сестра на болницата изготвиха и приложиха план за организация на здравните грижи в резултат на обявеното огнище на морбили. Морбили е силно заразна болест, предавана по въздушно-капков път, почти по същия начин като новата инфекция с COVID-19. Кризата с COVID-19 продължава да бъде изпитание за медицинските специалисти.

Ключови думи: пандемия, коронавирус, ръководители по здравни грижи, план за здравни грижи

11. Нинова, М. Информираност и познания на професионалистите по здравни грижи за същността, причините за възникване и организация на здравните грижи за ограничаване на нозокомиалните инфекции. KNOWLEDGE - International Journal Scientific Papers Vol. 45.4. Skopje 2021. 777-781. ISSN 2545-4439, ISSN 1857-923X

Резюме: Проучването на значимия и актуален въпрос, касаещ ВБИ, може да има чисто практическо приложение – да даде насоки за обхвата на информираност и знания на специалистите по здравни грижи за същността, причините за възникване както и организация на здравните грижи за ограничаване на нозокомиалните инфекции. **Целта** на настоящото изследване е да се проучат информираността и знанията на специалистите по здравни грижи относно същността, причините за възникване и организация за ограничаване на нозокомиалните инфекции. **Материал и методи.** Обект на изследването са 1044 специалисти по здравни грижи работещи в болнични структури за активно многопрофилно лечение, от 18 лечебни заведения в София, Варна, Плевен, Кърджали, Момчилград, Пазарджик, Пловдив. Периодът на проучването е април–май 2016г. В проучването са използвани метод на критичен анализ и синтез на научна литература по изследвания проблем, документален метод, социологически (собствено анкетно проучване) и статистически метод за обработка и анализ на получените резултати. Статистическият анализ бе извършен с помощта на SPSS версия 19.0. **Резултати.** Получените резултати на изследваната група, потвърждават, че женският пол преобладава с 96% при практикуващите професионалисти по здравни грижи. Интерес представляват дадените отговори от респондентите на въпрос № 5 от анкетата, на който само 10% от анкетираните професионалисти по здравни грижи посочват, че ВБИ е инфекция, свързана с медицинското обслужване. Изненадващи са в положителна насока отговорите от професионалистите по здравни грижи на въпрос № 8 от анкетната карта, защото са посочени набор от няколко верни отговора. Причина за ВБИ е изолираният микроорганизъм, когато е безусловно патогенен според 62% от анкетираните ПЗГ. При втория верен отговор 36% от специалистите по здравни грижи са посочили, че причина за НИ е когато изолираният микроорганизъм, принадлежащ на нормалната флора, се изолира от необичайна за него конкретно област. Третият верен отговор, че причина за възникване на ИСМО е когато изолираният микроорганизъм принадлежи на нормалната микрофлора, но се изолира в повишено количество от нормални за него области е посочен от 21% от анкетираната група медицинските специалисти. **Заключение** Професионалистите по здравни грижи във всички професионални роли могат да имат водещо място в предотвратяването и контрола на инфекциите, като използват своите знания, умения и преценка за започване на подходящи процедури за контрол на инфекциите. Без ефективна организация на здравните грижи за промяна на настоящите тенденции може да бъдем изправени пред връщане към ерата отпреди антибиотиците,

така че обикновените рани и инфекции да причиняват значителна вреда и дори смърт, а рутинните медицински процедури да бъдат свързани с много висок риск.

Ключови думи: професионалисти по здравни грижи, причини за възникване на НИ, превенция на ВБИ

12. Нинова, М. Познаване и прилагане на медицински изделия за превенция на ВБИ от професионалисти по здравни грижи. KNOWLEDGE - International Journal Scientific Papers Vol. 42.4. Skopje 2020. 743-748. ISSN 2545-4439, ISSN 1857-923X

Резюме: Световната здравна организация съобщава, че милиони по света страдат ежегодно от инфекции, придобити в здравни заведения, като оценява, че те съставляват около 10,1% сред хоспитализирани пациенти в световен мащаб. Много фактори допринасят за тревожното увеличение на равнищата на инфекциите, свързани със здравните грижи. Един от тях е познаването и прилагането в практиката на медицински изделия за превенция на инфекциите, свързани с здравното обслужване. Формите на продължаващо обучение са полезна трибуна да се осъществяват процесите на обучение, информиране и повишаване на осведомеността по проблема. **Целта** на настоящото изследване е да се установи в каква степен професионалистите по здравни грижи познават и прилагат в практиката медицински изделия за превенция на ВБИ. **Материал и методи.** Обект на изследването са 322 специалисти по здравни грижи работещи в УМБАЛ „Александровска” ЕАД. Изследването е проведено в периода февруари – март, 2019 година. В проучването са използвани документален метод, социологически (собствено анкетно проучване) и статистически метод за обработка и анализ на получените резултати. Статистическият анализ бе извършен с помощта на SPSS версия 19.0. **Резултати.** С най-висок относителен дял са специалистите с трудов стаж над 30 години (68%), на второ място са тези от 25 до 30 години (22,67%), на трето – от 20 до 25 години (15,33%). Изследването разкрива статистическа зависимост между образователна степен и трудов стаж на респондентите работещи в хирургични клиники, в клиники по интензивно лечение, операционен блок, спешно отделение, в клиника по нуклеарна медицина и образна диагностика ($p < 0.05$). Резултатите от проучването показват, че над 1/4 от анкетиранияте познават видовете медицински изделия за превенция на ВБИ (25,47%) и в практиката ги прилагат (18,32%). Липса на познания за такива медицински изделия (3,11%) и не ги използват в практиката (3,42%) имат не малък дял от респондентите. Актуални познания относно видовете медицински изделия за превенция на НИ нямат 18,01% от анкетиранияте, а 13,35% от тях не се интересуват за нови

МАГДАЛЕНА НИНОВА, ДМ
КОНКУРС ЗА АД „ДОЦЕНТ“

медицински изделия на пазара. За най-предпочитани форми на продължаващо обучение с цел актуализиране на познанията и практическите умения за прилагане на съвременни медицински изделия за превенция на ИСМО, анкетираниите посочват курс за следдипломно обучение (32,30%), следвани от тези, които предпочитат индивидуално обучение на работното място за всеки новопостъпил специалист по здравни грижи (24,22%). Анализът на резултатите показва статистически значима зависимост между трудовия стаж и желанието на анкетираниите за участие в следдипломно обучение по темата ($p < 0.05$). **Заключение.** Програмите за обучение на професионалистите по здравни грижи по превенция и ограничаване на нозокомиалните инфекции с прилагане на медицински изделия ще бъдат една възможност за повишаване на компетентността на медицинските специалисти, които по медицински стандарт следва да прилагат в ежедневната си професионална дейност. Тези програми ще са полезен инструмент в ежедневната клинична практика. Така в страната се въведе и специалността – Болнична хигиена, превенция и контрол на инфекциите за професионалисти по здравни грижи, съгласно Наредба № 1 от 22.01.2015 за специализациите в сферата на здравеопазването в РБългария, поради нарастващата актуалност, свързана с глобалния проблем за ВБИ. **Ключови думи:** професионалисти по здравни грижи, медицински изделия, превенция на ВБИ

13. Н. Петков, Ц. Митова, И. Ценков, М. Нинова. Ролята на радиоизотопната диагностика на отделителната система при деца – преимущества и недостатъци. Уронет, 2/ 2019г., стр. 94, ISSN 1312-1960.

Резюме: Увеличаване на бъбречните заболявания при децата отбелязват нефролозите в последните години. Радиоизотопното изследване (сцинтиграфия) на бъбреците е метод за изследване на бъбреците, алтернативен на рентгенови изследвания, ултразвуково изследване, компютърна томография и ядрено-магнитен резонанс с редица предимства. **Целта** е да се представи приложението му при деца. **Материали и методи:** Сцинтиграфията на бъбреците е специализирана процедура, чрез която може да се оцени функцията и структурата на бъбреците, както и перфузията на бъбречната тъкан. Тя позволява да се диагностицират нарушения в бъбречна функция в началните стадии на заболяването, когато другите методи не са достатъчно информативни. За периода 2017-2018г. в Клиника по нуклеарна медицина към УМБАЛ „Александровска“ ЕАД са изследвани 132 деца на възраст от 45 дни до 7 години. На 74 е проведена динамична бъбречна сцинтиграфия с диуретична стимулация и на 58 статична кортикална

МАГДАЛЕНА НИНОВА, ДМ
КОНКУРС ЗА АД „ДОЦЕНТ“

сцинтиграфия с DMSA. **Резултати:** Радиоизотопно изследване на бъбреците се прави посредством въвеждане в организма на малко количество радиоактивен изотоп и проследяване на постъпването, натрупването и излъчването му от бъбреците. Тестът е лесен за изпълнение, с ниска травматичност и висока степен на информативност на получените резултати, което го прави подходящ за използване при деца. **Заключение.** Провеждането на нуклеарно-медицинските изследвания при деца *lege artis* е трудно и отговорно. Доброто инжектиране, осигуряването на неподвижност по време на изследването, както и високия професионализъм и индивидуалния подход са най-важните условия за да се получат годни за интерпретация данни и образи.

Ключови думи: бъбречни заболявания, деца, сцинтиграфия

14. М. Евтимова, В. Иванова, **М. Нинова**, М. Милушев. Клиничен случай на пациент с бъбречноклетъчен карцином. Уронет, 2, 2019г., стр. 106, Конгресен брой, ISSN 1312-1960

Резюме: Туморите на бъбрека са заболяване, чието лечение изисква мултимодален подход и колаборация между специалисти от различни специалности. Различните иновативни подходи за лечението и възможните усложнения, които могат да придружат предоперативния и постоперативния период, представят предизвикателства пред специалистите по здравни грижи. **Изложение:** Представяме пациент на 62г., който постъпва с данни от КАТ и ехография за тумор на десен бъбрек с размери 7,6/6,5/8,1см и интермитентна хематурия с бъбречен произход. За установяване на причините за хематурия и за отхвърляне на вторични метастази в пикочния мехур се проведе уретроцистоскопия. Последва превеждане на пациента в Клиника по кардиология, където се проведе бъбречна ангиография и емболизация на артерия реналис дестра. В следствие на емболизацията хематурията престана, размерите на тумора се редуцираха и кръвотока към бъбрека се намали с 90%. Това позволи пациентът да бъде опериран лапароскопски. Извършена бе лапароскопска нефректомия. При лечението на пациента бяха съблюдавани стандартните и допълнителни превантивни мерки за превенция на нозокомиалните инфекции, въпреки провеждането на множество инвазивни изследвания и манипулации в различни структури на болницата. Благодарение на минималноинвазивния оперативен подход и ниска кръвозагуба възстановителния период при пациента постоперативно бе много кратък и пациентът бе изписан на пети постоперативен ден. **Заключение.** Здравните грижи за пациенти с бъбречни тумори изискват екипен подход, както в предоперативния период, така и в постоперативния

МАГДАЛЕНА НИНОВА, ДМ
КОНКУРС ЗА АД „ДОЦЕНТ“

период. За успешното лечение на такива пациенти е необходимо не само грижи от страна на специалистите по здравни грижи в урологичните звена, но и в звената по образна диагностика, микробиология и клинична лаборатория.

15. Б. Соколчева, М. Нинова, В. Василев. Въвеждане на чек листа за здравни грижи при пациенти с големи оперативни интервенции в урологията. Уронет, 2, 2019г., стр. 91, Конгресен брой, ISSN 1312-1960

Резюме: Недостигът на медицински специалисти от една страна, а от друга нормативно изискване за регистриране на ежедневните сестрински назначения, поставят въпроса за унифициран документ за регистриране на извършените дейности по подготовката и лечението на пациентите, подлежащи на оперативна интервенция. **Целта** е проверка на ефективността и ползата от въвеждане на персонална „Чек-листа“ в управлението и организацията на здравните грижи. **Материали и методи.** В продължение на един месец в Клиниката по урология на УМБАЛ „Александровска“ ЕАД успоредно с общоприетата рапортна тетрадка се водеше и унифицирана Чек-листа. В нея се вписваха извършените качествено назначени манипулации и процедури, обема на здравните грижи индивидуално приложени за пациентите. В нея се регистрираха и използваните консумативи. В края на месеца се проведе анкета сред медицинските сестри, както и сред лекарите в клиниката. **Резултати.** Според анкетата проведена при лекарите: 90% смятат, че качеството на работата се подобрява. 95% смятат, че така е по-прегледно. 97% са на мнение, че се избягват пропуските.

Анкетата проведена при професионалистите по здравни грижи показва: 100% смятат, че обема от писане се намалява значително; 88% смятат, че се избягват „малките“ пропуски; 90% са на мнение, че вниманието отделено на пациента и неговите близки се е увеличило. **Заключение.** Резултатите от пилотното въвеждане на чек-листата показаха категорично, че с нея се намалява риска от пропуски и грешки и довежда до по-лесно търсене на отговорност от персонала.

Ключови думи: чек-листа, професионалисти по здравни грижи

16. Г. Симеонова, В. Иларионова, М. Нинова. Изработване и въвеждане на информационно табло за пациенти и техните близки за ролята на болничното хранене. Уронет, 2, 2019г., стр. 98, Конгресен брой, ISSN 1312-1960

Резюме: Отдавна замислен проект, който да бъде в услуга на пациента, респективно на неговите близки. Прави се с идеята, пациентите да бъдат по-добре информирани за начина на хранене по време на техния престой в болничното заведение и след това.

Целта на настоящето проучване е да се изследва информираността на пациентите и неговите близки, както и ръководителите по здравни грижи за характеристиките на болничната храна и храната, приготвяна в домашни условия след въвеждане на „Информационно табло за пациента и неговите близки за ролята на болничното хранене.

Материалите на настоящето проучване са: 21 ръководители по здравни грижи в УМБАЛ „Александровска“ ЕАД и 359 пациенти от Клиника по урология. Периодът на проучването е април 2018г. до април 2019г. По време на социологическото проучване се приложиха следните **методи:** социологически, беседа, документален, методи за събиране на емпиричния материал, метод на критичен анализ и синтез на научна литература по изследвания проблем и наблюдение. **Резултати.** 96% от анкетиранияте ръководители по здравни грижи в лечебното заведение приветстват нововъведението „Информационно табло за пациента и неговите близки за ролята на болничното хранене“; 100% са се запознали хоспитализираните пациенти в Клиника по урология и това е повишило тяхната здравнохранителна култура; 98% са споделили, че за първи път са информирани по този онагледен, систематизиран и достъпен начин, което ги е накарало да се замислят за хранителния си режим. **Заклучение.** Правилното хранене е основен фактор на човешкото здраве и на нормалното физическо и психично развитие. И ще си позволим да цитираме Хипократ: „Нека храната ви бъде лекарство и лекарството – храна“.

Ключови думи: информационно табло за пациента, ролята на болничното хранене, консултанти по здравословно хранене

17. Наталия Щерева-Николова, Радка Горанова-Спасова, **Магдалена Нинова.** Рискови поведенчески фактори сред медицинския персонал в болнични лечебни заведения. Интердисциплинарната гражданска академия –ИНГА. В: Сборник ТЕМТО – София, (42), 2018, 216-222, ISSN 1313-9134. Публикацията е реализирана благодарение на финансиран от Съвета по медицинска наука на МУ-София проект на тема: „Проучване на личната отговорност за здравето сред лекари и специалисти по здравни грижи в болнични лечебни заведения“, ГРАНТ 2018, Договор № 97/03.05.2018г. и Проект с вх. № 7766/22.11.2017г.

Summary: Health of individuals is influenced by a complex set of biomedical, social, economic and environmental factors. Behavioral risk factors are believed to be controllable and therefore their health effects can be reduced or eliminated. In this paper, we examine the risky behavioral factors among medical staff in hospital settings in Bulgaria.

Keywords: risk factors, behavioral factors, hospital, medical staff, doctors, nurses

18. Нинова, М. Кариерно развитие на професионалистите по здравни грижи. Уронет, 2/2017, конгресен брой, стр. 50, ISSN 1312-1960

Резюме: Въведение. Ефективното обучение е съществена предпоставка за успеха на всяко здравно заведение и всеки професионалист по здравни грижи. Един от големите проблеми при обучението е, че инвестицията в него идва в последствие. Много често необходимостта от обучение и развитие възниква, когато има значителна промяна в организацията (нова система, продукт, организационна промяна и др.), или някаква криза като високо текучество или проблеми в структурите. При такива ситуации, обучението се използва за справяне с непосредствената трудност. Три термина често се използват взаимозаменяемо. Те са образование, обучение и развитие. Образованието обикновено се разбира като широк процес, който е постоянен, през целия живот на човек. То включва нашата социализация в детството ни, запознаването с култура и наследството ни, както и нашите функционални умения, които ще са ни необходими при изпълнението на социалните и трудовите ни роли в обществото. **Цел.** Повишаване на компетенциите и придобиване на иновативни знания в областта на здравните грижи с оглед подобряване качеството на здравните грижи. **Заключение.** В днешната непрекъснато променяща се среда е необходимо, човек постоянно да се обучава и придобива нови или усъвършенства стари умения. На обучението вече се гледа като на инвестиция, а не като разход. Чрез подходящо обучение се постигат по-добри резултати и по-добро качество на предоставените здравни услуги.

Ключови думи: кариерно развитие, професионалисти по здравни грижи

19. Начева, М. Нинова, М. Multiplex real-time PCR. Уронет, 2/2017, конгресен брой, стр. 52, ISSN 1312-1960

Резюме: В редицата на съвременните генетични технологии методът PCR заема особено място. Той поставя диагностиката на принципно друго равнище – на ниво, при

което се определя самата ДНК или РНК и което позволява да се осъществи директно откриване на инфекциозен агент или на генетична мутация. Възможностите му са огромни, приложенията разнообразни. Методът PCR се използва в различни области, но най-широко приложение има в научните изследвания и медицината. **Цел.** Представяне предназначението и принципите на тестове, базирани на технологията за амплификация на нуклеиновите киселини, които са изключително чувствителни и специфични. **Предназначение.** *N. gonorrhoeae* / *C. trachomatis* / *M. genitalium* / *T. vaginalis* Real-Timee мултиплекс real-time PCR тест за качествено откриване на *N. gonorrhoeae*, *C. trachomatis*, *M. genitalium* и *T. vaginalis* в проби от урогенетален тракт, взети с тампон, урина, простатен секрет и други биологични материали. **Принципи.** Откриването на *N. gonorrhoeae* / *C. trachomatis* / *M. genitalium* / *T. vaginalis* чрез мултиплекс PCR се основава на амплификацията на специфичен за съответния патогенен участък от генома, посредством използването на специфични за *N. gonorrhoeae* / *C. trachomatis* / *M. genitalium* / *T. vaginalis* праймери. **Изводи:** към полово-преносимите инфекции се отнасят редица бактериални, вирусни и паразитни инфекции. Някои от тях, като причинителите на сифилис и гонорея са познати от столетия, а други са открити в последните десетилетия. MULTIPLEX REAL-TIME PCR се използва за откриване на *C. trachomatis* / *M. genitalium* / *T. vaginalis*. Методът може да бъде изключително полезен при диагностициране на пациенти с урологични проблеми.

Ключови думи: PCR, урология, инфекции

<p>20. Нинова, М. Съвременни практики за превенция на вътреболничните инфекции в урологичната практика. Уронет, 2/2017, конгресен брой, стр. 56, ISSN 1312-1960</p>
--

Резюме: Въведение. Инфекциите в болници и други здравни заведения са проблем за здравеопазването по целия свят и са обект на значително медийно и политическо внимание. Различните видове интервенции и грижата за здравето на пациента в някои случаи могат да предизвикат вреда. Вътреболничните инфекции (НСА) могат да засегнат около 1 от 10 пациенти в Европейския съюз и водят до значително увеличаване на заболяемост, смъртност и разходи. **Цел.** Да се представят съвременни практики за превенция на ВБИ в урологичната практика. **Методи.** За събиране на първичната информация в изследването се приложиха следните методи: Наблюдението – регистрация на първична информация относно целенасочено възприятие на процесите по превенция на НИ от обективната действителност в реално време. Документален метод – ретроспективен анализ на регистрацията на уроинфекциите в Клиника по урология за

МАГДАЛЕНА НИНОВА, ДМ
КОНКУРС ЗА АД „ДОЦЕНТ“

периода 2014-04.2017г. Статистически метод – въвеждането и обработката на данните са осъществени с Windows Excel. **Резултати.** През 2014г. в Клиника по урология при УМБАЛ „Александровска“ ЕАД изписаните пациенти са 2956, от тях 23 пациенти са с регистрирани ВБИ, т.е. (0,77%). През 2015г. хоспитализираните пациенти са 2857, от тях с регистрирани ВБИ са 4, т.е. (0,14%). През 2016г. изписаните пациенти са 3186, от тях с регистрирани ВБИ са 26, т.е. (0,8%). Първо тримесечие на 2017г. изписаните пациенти са 1030, от тях регистрирани с ВБИ са 11, т.е. (1%). **Заключение.** От значение за контрола на уроинфекциите е предприемане на действия, които да ограничат или забавят разпространението им. Здравните системи в цяла Европа са изправени пред общи предизвикателства, тъй като е необходимо да се адаптират към постоянно развиващата се медицинска наука. От голямо значение е сътрудничеството на европейско ниво, което има голям потенциал да донесе ползи както за отделните пациенти, така и за здравните системи цяло.

Ключови думи: превенция, уроинфекции, качествени здравни грижи

21. М. Евтимова, Нинова, М. Простатен карцином – ранна диагностика, роля на простатоспецифичен антиген. Минимално инвазивно лечение на ПК. Уронет, 2/2017, конгресен брой, стр. 59, ISSN 1312-1960

Резюме: Въведение. Простатният карцином е злокачествено заболяване на простатната жлеза. Той е на трето място от злокачествените заболявания при мъже. Честотата на карцинома е около 45/100 000 в България. Важна роля за ранното откриване на карцинома е простатоспецифичен антиген (ПСА). Доказаните случай могат да бъдат лекувани хирургично. Традиционното лечение е отворената радикална простатектомия. В последните години като стандарт за хирургично лечение се налагат минимално инвазивни методи – лапароскопска и робот-асистирана радикална простатектомия. **Изложение.** ПСА е протеин, специфичен само за простатната тъкан. Повишаването на неговата концентрация в серума може да се дължи на различни причини, една от които е простатен карцином. Повишените стойности на ПСА в серума над 4 нг/мл, без да има друга причина за покачването му, както и съмнителна находка при ректално дигитално туширане на простатната жлеза от уролог са индикации за извършването на простатна биопсия. Биопсията представлява манипулация, при която се взимат различен брой (8-12) парчета от простата под ехографски контрол. На тези материали за извършва хистологично изследване и така се потвърждава или отхвърля диагнозата простатен карцином. Хистологично доказан простатен карцином може да се лекува, както

МАГДАЛЕНА НИНОВА, ДМ
КОНКУРС ЗА АД „ДОЦЕНТ“

хирургично, така и чрез лъчетерапия. Всяко от тези лечения може да бъде придружено от хормонотерапия (андрогенна блокада). В последните години класическата отворена радикална простатектомия бива постепенно изместена от минимално инвазивни оперативни техники – лапароскопска и робот-асистирана радикална простатектомия. Минимално инвазивните техники имат множество предимства – по-късо време за възстановяване, по-малко усложнения (ранни и късни), без от това да страда радикалността на операцията. ПСА може да бъде използван за да се проследи ефекта от лечението. **Заключение.** Ранната диагностика на простатния карцином е от голямо значение за успешното му лечение. Ключова роля за откриването му играе ПСА, както и за проследяване на хода на заболяването. Простатният карцином може да бъде лекуван оперативнo, като лапароскопската и робот асистираната радикална простатектомия са модерни методи, които са доказали своята ефективност.

Ключови думи: простатен карцином, ранна диагностика на ПК, ПСА, лапароскопска простатектомия, роботизирана простатектомия

22. Начева, М. Нинова, М. Стафилококово носителство във високорискови клиники – реалност и въпроси. Резултати от собствени проучвания в Клиника по диализно лечение. Здравни грижи, брой № 1, 2015, 37-41, ISSN 1312-2592.

Резюме: Стафилококите са класически пример за патогенни микроорганизми, които са основна причина за повечето гнойно-възпалителни заболявания. *Staphylococcus aureus* и коагулазонегативните стафилококи (CNS) са сред водещите причинители на вътрешболнични инфекции (ВБИ), средно около 20% от всички ВБИ. Колонизираната носна лигавица при пациентите и медицинския персонал представлява основен резервоар, който поддържа циркулацията на патогенни стафилококи в здравните заведения. **Цел.** Проучване за стафилококово носителство сред медицинските специалисти и пациенти на Клиника по диализно лечение. **Материали и методи:** Използваните източници на информация са учебници за професионалисти по здравни грижи, нормативни документи, медицинска документация в Централна лаборатория по микробиология, статии, публикувани в престижни медицински списания. В хода на проучването бяха използвани конвенционални методи за идентификация на патогенните стафилококи и методи за установяване на антибиотичната им чувствителност. **Изводи:** Необходимо е прилагането на комплексен профилактичен подход спрямо стафилококови носители в Клиника по диализно лечение. Този подход трябва да включва задължителни

изолационни мероприятия при изолиране на *Staphylococcus aureus* (MRSA) от носната лигавица на персонала и на пациенти във високо рискови клиники.

Ключови думи: вътреболнични инфекции (ВБИ), стафилококи, стафилококово носителство, професионалисти по здравни грижи

23. М.Николова, **М. Нинова**, Н. Василева. Прилагане на педагогически метод за креативно мислене при обучаемите чрез използване на нагледни средства за обучение. Здравни грижи, брой № 1, 2015, 46-49, ISSN 1312-2592.

Резюме: В Клиника по обща и чернодробно-панкреатична хирургия през 2012г. по идея на главната медицинска сестра и старшата медицинска сестра на клиниката се изработиха и използват нагледни средства – табла. Те съдържат информация както за студентите, така и за професионалистите по здравни грижи в клиниката. Чрез нагледните табла е представена синтезирана, значима и актуална информация за специални здравни грижи при различни хирургични заболявания и изследвания в реални условия и в съответствие с нормативните документи в хирургичната практика.

Ключови думи: нагледни табла, обучение, професионалисти по здравни грижи, студенти

24. М. Евтимова, **М. Нинова**, А. Терзиева. Съвременен подход за предоставяне на сестрински грижи за пациенти с урологични заболявания чрез реализиране на план за сестрински грижи. Здравни грижи, брой № 3, 2015, 36-39, ISSN 1312-2592.

Резюме: Различията в учебните планове за обучение на медицински сестри през годините са значителни. Това наложи да изработим учебно нагледно табло на тема „План на сестринските грижи в Клиника по урология“ в помощ на обучението на студентите и практикуващите медицински сестри в клиниката. За да установим какви са ползите от това, проведохме проучване с 38 медицински сестри от Клиника по урология в периода септември-декември 2012г. То по безспорен начин доказва необходимостта от приемственост в обучението и връзката между учебния план и практическото му приложение в учебна база.

Ключови думи: медицинска сестра, професионален опит, практически умения

25. В. Иванова, **М. Нинова**. Непрекъснато обучение на рентгеновите лаборанти в синхрон с новите технологии. Здравни грижи, брой № 4, 2014, 35-40, ISSN 1312-2592.

Резюме: Продължаващото обучение на специалистите по здравни грижи /рентгенови лаборанти е от изключително значение в днешното динамично в технологично отношение съвремие. Образната диагностика е стратегическа дисциплина и една от най-бързо развиващите се медицински специалности на нашето време. Целта на настоящето проучване е да се установи степента на полезност и необходимост за специалистите по здравни грижи от провежданите курсове за следдипломно обучение в Клиниката по образна диагностика на УМБАЛ „Александровска“ ЕАД, София. Използвани са следните **материали и методи:** анонимна анкета, проведена сред курсистите в края на обучението и социологичното наблюдение. Чрез тези методи може да се събере информация за начина на протичане, предложения за оптимизиране и подобряване програмите за СДО и за определяне качеството на обучение. За периода от 2010г. до 2012г. са анкетирани 36 участника в курсове по линия на СДО. Анализът на данните от проведената анкета показват, че повече от 80% са посочили като мотив за участие в курсовете възможността за получаване на актуални новини в специалността. Много голяма оценка – над 90%, дават анкетирания за участието на специалисти по здравни грижи в курсовете като лектори. **В заключение** познаването на очакванията, предпочитанията и нагласите на курсистите – специалисти по здравни грижи е много важно и във връзка с актуализирането на програмите за следдипломно обучение, и оказва влияние върху очаквания полезен ефект от проведеното теоретично и практическо обучение. Ученето е съществен фактор в постигането на едно високо ниво на професионализъм. Резултатите от този процес ще се отразят в едно по добро отношение, диагностика и лечение на нашите пациенти.

Ключови думи: продължаващо обучение, образна диагностика, полезност, оптимизиране, качество

26. Здравка Викторова, Магдалена Нинова. Обучение на придружители в Клиника по детски болести – промотивни здравни грижи. Здравни грижи, брой № 2, 2010, 27-30, ISSN 1312-2592.

Резюме: Проучено е обучението на придружители на пациентите в университетска детска клиника за използване на стандартни хигиенни мерки за превенция на нозокомиалните инфекции. Проведено е анкетно изследване за оценка на ефективността на обучението. По време на периода на наблюдение са интервюирани общо 253 придружители. Въпросникът се базира на 6 критерия: навременност, онагледяване на информацията, изчерпателност, ясен и разбираем вид, практическо

МАГДАЛЕНА НИНОВА, ДМ
КОНКУРС ЗА АД „ДОЦЕНТ“

значение, ефект за подобряване на лични здравни и хигиенни навици. Според 78% от участниците в изследването считат за изчерпателна информацията и повечето от тях (82%) намират за приемлив начинът, по който информацията е била предоставена. Въз основа на факта, че мнозинството (78%) от анкетираните отчита значително въздействие върху техните знания, се стигна до заключението, че високото качество на целенасочено обучение е било дадено. Предстои планиране, развитие и разширено прилагане на подхода.

Ключови думи: обучение, хигиенни мерки, нозокомиални инфекции, анкетно проучване.

27. Нинова, М. Тодорова, М. Петровска, М. Мотивацията на медицинските сестри за работа в УМБАЛ „Александровска“ ЕАД – оперативен мениджърски подход. Здравни грижи, брой № 3, 2009, 20-25, ISSN 1312-2592.

Резюме: Функционирането на всяка една динамична система (в случая здравеопазването) е невъзможно без процеса на управление. В този смисъл ефективното функциониране на болницата зависи изключително от компетентността, информираността и професионализма на управленския екип. Управлението е умение за общуване и мотивация на хората, организация и координиране на действията им. Мотивацията заема централно място във всеки управленски процес. Именно тя обуславя трудовата дейност на специалистите по здравни грижи, професионалното им развитие, както и качеството на полаганите грижи за възстановяване и опазване здравето на пациента.

Ключови думи: специалисти по здравни грижи, мотивация, пациент, трудово възнаграждение, професионално развитие, управление

28. М. Нинова. Нормативни насоки в управлението на здравните грижи. Здравни грижи, брой № 2, 2008, 20-25, ISSN 1312-2592.

Резюме: Пазарът на здравните услуги показва острата нужда от висока организационна култура и информираност на ръководителя по здравни грижи, който трябва да взема управленски решения в своята компетентност, да прилага и съвременни технологии за управление и организация на труда, които да осигурят непрекъснатост и качество на здравните грижи. Имайки предвид какво е казал Гомини за промяната, че „промяната е нашият начин на живот“, ако искаме да продължим да работим

професионално, това означава, че трябва да се променим, да променим начина си на мислене, на виждане, на поведение и стила на управление на здравните грижи.

29. М. Нинова, М. Евтимова, Й. Узунова. Повишаване професионалната квалификация на професионалистите по здравни грижи в Клиника по урология при УМБАЛ „Александровска“ ЕАД чрез изработване и въвеждане на програма за СДО. Урология, бр. 1, 2007г. 24-26, ISSN 1310 6058

Резюме: Днес в началото на новото хилядолетие недостигът на квалифицирани професионалисти по здравни грижи е пречка за предоставяне на качествени здравни грижи в лечебните заведения. Целта на СДО е усъвършенстване професионалните знания и умения в съответствие с новите изисквания на здравната система. Оптимизирането на Програмата за СДО ще осигури високото ниво на подготовка на медицинските сестри, които трябва да са запознати със съвременните тенденции в здравните грижи. Участието на по-опитните професионалисти по здравни грижи в Програмата дава възможност за творческо прилагане на теорията в практиката и подпомага формирането на самостоятелно професионално мислене. От 2004г. се актуализира и за първи път се включи в Програмата за СДО професионалисти по здравни грижи с богат опит за провеждане на практическо обучение. Динамиката в здравната реформа налага непрекъснато обучение, което от предизвикателство за медицинските сестри от Клиника по урология при УМБАЛ „Александровска“ ЕАД вече е реалност и се превръща в осъзната необходимост.

30. З. Викторова, М. Нинова. Обучение на придружители в Детска клиника за спазване на стандартните хигиенни мерки за превенция на нозокомиалните инфекции: Оценка чрез анкетно проучване. Бюлетин Нозокомиални инфекции, брой 1, 2007, том 4, 43-46, ISSN 1312-4765

Summary: The education of patients caregivers in a university pediatric clinic on using the standard hygienic measures for prevention of nosocomial infections was studied. A questionnaire study was carried out to evaluate the effectiveness of the education. During the period of observation a total of 253 caregivers were interviewed. The questionnaire was based on 6 characteristic for the education criteria: timeliness, illustration of information, comprehensiveness, clear and understandable presentation, practical importance, effect on the improvement of personal health and hygienic habits. According to the data 78% of the

participants in the study considered the education satisfactory and meeting their needs of information and most of them (82%) found quite acceptable the way the information was provided. Based on the fact that the majority (78%) of participants reported a substantial impact on their knowledge it was concluded that a high quality of purposeful education was provided. A future development and expanded implementation of the approach was planned.

Keywords: education, hygienic measures, nosocomial infections, questionnaire study

31. М. Нинова. Историческо развитие на сестринството в Университетска болница Александровска. Алманах на специалистите по здравни грижи в Александровска болница. 11-13. Princeps. Първо издание. ISSN 954-8067-79-X

Резюме: Александровска болница е основана през 1879г. През всичките тези 125 години тя е най- голямата болница на Балканския полуостров, в нея са работили най-бележитите лекари, аптекари и милосърдни сестри. За жалост, поради фатално недоразумение архивът на болницата е бил унищожен през 1927г. Но ние сме длъжни да изнесем в публичното пространство, макар и в непълен вид, историята на сестринството в Александровска болница, заради самоотвержените самарянки и милосърдни сестри, които са работили в Александровска болница в първите години след нейното основание и на които тя също дължи своето име, слава и престиж.

32. М. Нинова. Организационната култура – необходимост и особености. Алманах на специалистите по здравни грижи в Александровска болница. 16-18. Princeps. Първо издание. ISSN 954-8067-79-X

Резюме: Свидетели сме на един факт за нова организационна култура в лечебното заведение, а именно преодоляването на конфликта „Клинична свобода – здравен мениджмънт“, т.е. приоритетите на здравната организация да стоят над клиничните или мениджърски решения, да работят в професионално партньорство. Друга една част от организационна култура е справедливото отнасяне както към старите, така и към новите служители – да им се помогне да разберат, почувстват и видят от какво се интересува здравната организация. Това е стъпка за създаване на поведение за успех и засилва печелившата организационна култура. Като се има предвид, че постоянно нарастват здравните потребности, ресурсите са недостатъчни и въвеждането на пазарни механизми в здравеопазването и при дефицит на специална компетентност за управление, липса на висока квалификация и морал на здравния мениджър е невъзможно да се осигури високо

качество на здравното обслужване. Ето защо новата организационна култура ще бъде критерия за напредъка в здравната реформа.

33. М. Нинова. Мениджмънт на времето – подценяван ресурс в здравеопазването. Алманах на специалистите по здравни грижи в Александровска болница. 19-20. Princeps. Първо издание. ISSN 954-8067-79-X

Резюме: Според закона на Парето 20% от времето на мениджъра продуцира 80% от резултатите и 80% от времето му продуцира 20% от резултатите му. Това показва, че 20% от времето се изразходва за приоритетни задачи и 80% от времето на мениджъра е ангажирано с ежедневни задачи, които по принцип могат да бъдат делегирани на други от управленския екип. Оперативният мениджмънт, осъществяван от старшите медицински сестри е ръководно звено във взаимоотношението „хора-организация“. Основна цел на старшата медицинска сестра като мениджър на оперативното ниво е да преобразува наличните ресурси включително и „времето“ в конкретни резултати и оптимални здравни грижи – чрез „целенасочено въздействие“. Колко от ръководителите по здравни грижи и какъв е относителния дял от работното им време, което те определят като „време за мислене“ при изготвянето на работни планове в началото на работната седмица или месец. Счита се, че най-полezni за ръководителя по здравни грижи са седмичните план-програми, където задачите за изпълнение са категоризирани в три групи:

- Текуща постоянно повтаряща се работа;
- Дейност, повтаряща се в продължителен период от време
- Дейност, неподлежаща винаги на предварително планиране

Мениджмънтът на ресурса „време“ означава пълноценно използване на работното време за постигане целите на лечебното заведение и превръщането му в желани резултати, свързани с удовлетворяване на здравните потребности на пациентите.